

BUITEN

1er JAARGANG N°. 10.

ZATERDAG 20 JULI 1907.

Foto Guy de Coval.

TROPISCHE WATERLELIES
uit de kassen van het Kon. Zool. Bot. Genootschap te 's Gravenhage.

REDACTIE:

HENRI VAN BOOVEN, te Hilversum, met medewerking van JHR. JAN FEITH en WILLEM MULIER.

MEDEWERKERS.

ARCHITECTUUR, (Gebouwen, woninginrichting, meubelen, verlichting, verwar- ming, enz.) TUINARCHITECTUUR, PLAATS-BESCHRIJVING: W. BAX JR., WOUTER COOL, H. J. DAMMERMAN JR., J. W. HANRATH, PROF. K. SLUYTERMAN, F. SMIT KLEINE, LEONARD A. SPRINGER, D. F. TERSTEEG, J. H. DE VEER, P. WESTBROEK. BLOEMEN- EN MOESTUIN; (Serres, kassen, enz. vruchtboomen, sierheesters). K. BERENDSEN, JAC. B. BRINK, E. H. J. CUNAEUS, J. J. KRUYFF, A. SCHUTTEVAER, E. TH. WITTE. FOKKEN EN KWEEKEN: (Paarden, runderen, wolvet, honden, pluimvee en ander gevogelte, visschen, bijen): F. BLAAUW, G. C. DUVAL VERWEY, J. KOOIMAN, CHR. H. J. RAAD, J. H. W. TH. REIMERS, S. SPANJAARD LZN. FOTOGRAFIE: J. A. BAKHUIS, F. F. BRUYNING JR., MARIE BIJL, WOUTER COOL, DR. A. J. M. GARJEANNE, G. A. M. GARJEANNE, R. TEPE. HYGIENE, (Tuinsteden) OPVOEDING EN ONDERWIJS: J. BRUINWOLD RIEDEL, G. H. DEMMINK, J. C. G. GRASÉ, G. OOSTERBAAN. LANDBOUW, LANDBOUW-ECONOMIE, HEIDEONTGINNING EN BOSCH- CULTUUR: (Cultuurplanten, woudflora, veredeling van gewassen, enz.) L. BROEKEMA, F. F. BRUYNING JR., V. R. Y. CROESEN, S. R. VON FRANCK, J. RINKES BORGER, J. Z. TEN RODENGATE MARISSSEN, A. J. VAN SCHERM-BEEK, C. G. SPENGLER. LEVENDE NATUUR EN LETTERKUNDIGE BIJDRAGEN: M. J. BRUSSE, MEVR. A. BIJL-VAN SLOOTEN, BERN. CANTER, J. DAALDER DZN, HENRI M. DEKKING, DREVES UITTERDIJK, DR. A. J. M. GARJEANNE, E. HEIMANS, J. HORA ADEMA, DR. EDW. B. KOSTER, LODE BAEKELMANS, JOH. DE MEESTER, HENRI MEIJER, P. TEUNISSEN, J. REDDINGIUS, F. DE SINCLAIR. METEOROLOGISCHE EN ASTRONOMISCHE MEDEDEELINGEN: DR. C. SCHOUTE, J. VAN DER BILT, PROF. DR. A. A. NIJLAND. SPORT: (Cricket, golf, hockey, kaatsen, lawntennis, voetbal, ijskolf (bandy), enz.; paardensport; jacht en jachthonden; automobilisme, wielrijden, toerisme; roeien, zeilen, zwemmen, visschen, watertochtes; biljarten, schermen, vuistvechten, enz.; wedstrijden) H. F. ADAMS, LUIT. H. BIERMAN, J. COUCKE, PROF. P. H. DAMSTÉ, W. H. R. VAN MANEN, W. WESTRA.

INHOUD:

De sterrenhemel in Juli, door A. A. Nijland, geïllustreerd. . . . . blz. 110
Cricket-ervaringen in Engeland, door H. v. B., (Slot) 111
Kijkjes in West-Friesland, door P. Franssen J., geïllustreerd. 112
Zomerweelde, door Chr. H. J. Raad, geïllustreerd 115
Ganzelbloemen, door G. de Graaf, geïllustreerd 117
Buiten, door Edw. B. Koster 117
Watersport, dramatisch toespraak 118
Bloeiende boomen in Juni, door Dr. A. J. M. Garjeanne, geïllustreerd. . . 119
Waterlies, door K. A. B. . . . . blz. 109 en 110
Een fraaie orchidee (Laelio Cattleya Digbyano-Mossiae), door E. Th. W., geïllustreerd . . . . . blz. 120

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Bij iedere rubriek wordt gelegenheid voor correspondentie opengesteld en gelieve men vragen aan de Redactie te richten.
Fraaie foto's zullen gaarne ter beoordeeling ontvangen worden. Te adresseeren aan de Redactie of aan de Uitgevers. De inzender verzuime vooral niet duidelijk zijn naam en adres te vermelden; ook achter op de foto's.
Van tijd tot tijd zullen prijsvragen voor de beste foto's op een of ander gebied worden uitgeschreven.
De Uitgevers verzoeken betoedelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene annonce, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

DE STERRENHEMEL IN JULI.

DE maand Juli is dit jaar rijk aan merkwaardige astro- nomische verschijnselen, die gedeeltelijk met het bloote oog kunnen worden waargenomen. Het komt ons ge- wenscht voor, den stand der sterrenbeelden (te 11 uur ongeveer) aan een korte beschrijving dier verschijnselen te laten voorafgaan.
Zenith: Draak, Hercules, Lier, Zwaan;
Noorden: Kleine Beer, Giraffe, Lynx, Perseus, Wagenman;
Noordoosten: Cassiopeia, Cepheus;
Oosten: Andromeda, Driehoek, Hagedis, Pegasus, Ram, Vis- schen, Waterman;
Zuidoosten: Dolfin, kleine Paard;
Zuiden: Arend, Ophiuchus, Pijl, Schild van Sobieski, Schor- pioen, Schutter, Steenbok, Vos;
Zuidwesten: Kroon, Slang, Weegschaal;
Westen: Boöstes, Hoofdhaar van Berenice, Jachthonden, Maagd;
Noordwesten: Groote Beer, Draak, kleine Leeuw.
In den nacht van 24 op 25 Juli zal de Volle Maan gedeeltelijk verduisterd worden; de waarneming van het verschijnsel zal in Nederland mogelijk zijn, hoewel onder zeer ongunstige omstandig- heden. Even vóór half vier begint de eklips, maar reeds te 4 uur

gaat de maan onder. 40 minuten voordat de verduistering haar maximum. ten bedrage van nagenoeg 2/3 van de maansmiddellijn bereikt heeft. Een ander maal hopen wij ons langer met eklipsen bezig te houden: voor het oogenblik bepalen wij ons tot de opmer- king, dat de volle maan, die een maansverduistering brengt, altijd voorafgegaan of gevolgd wordt — soms voorafgegaan en gevolgd — door een nieuwe maan, die de zon geheel of gedeeltelijk verduis- tert. Zoo hebben de bewoners van Zuid-Amerika den 10^{en} Juli een ringvormige zoneklips kunnen waarnemen.

Mercurius is deze maand niet veel beter dan in Juni: de planeet is steeds nog in de heldere morgenschemering zicht- baar, maar zij komt hoogstens 1 u. 24 m. vóór de zon op.

Mars is, zooals reeds in No. 6 van „Buiten“ werd opgemerk- t, den 6^{en} Juli in oppositie met de zon. De heldere planeet is op haar prachtig, rustig, koperkleurig licht een zeer opvallend ver- schijnsel, dat de geheele maand omstreeks middernacht aan den Zuiderhemel ieders aandacht zal trekken. Over de oppositie volg- hieronder meer.

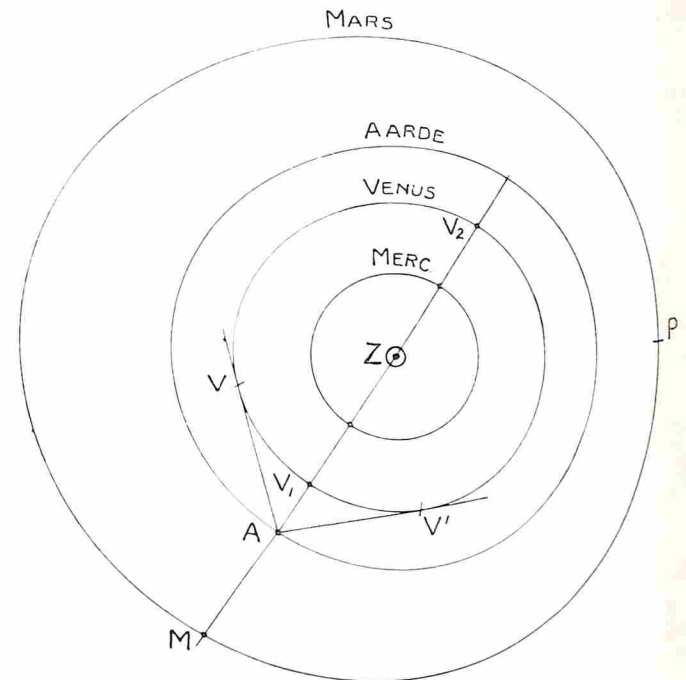
Jupiter is onzichtbaar. Saturnus komt in steeds gunstiger omstandigheden voor de waarneming: half Juli staat de planeet meer dan vier uur vóór zonsopkomst reeds op 10 hoogte boven den horizon. De ring blijft tot aan het einde der maand onzichtbaar (men zie hierover No. 8 van dit tijdschrift). Den 11^{en} Juli begint de terugga- der planeet; de beweging naar het Oosten, tusschen de sterren door, zal eerst den 25^{en} November hervat worden.

De Melkweg vormt te 11 uur een prachtige boog van N.N.O. naar Z., die zich in het Oosten 60 à 70 graden boven den horizon verheft.

De vallende sterren zullen tegen het einde der maand talrijker zijn dan gewoonlijk. Vooreerst kan men omstreeks 26 Juli veel vallende sterren verwachten, die uit het sterrenbeeld Waterman schijnen te komen. Maar in de tweede plaats vertoonen zich in het eind van Juli ook reeds voorloopers van den merkwaardigen en bij de meeste lezers van „Buiten“ door eigen aanschouwing zeker wel bekenden Augustuszwerm der Perseiden, aldus genoem- naar hun „straalpunt“ in het sterrenbeeld Perseus; deze voor- loopers schijnen echter niet uit Perseus te komen, maar uit een punt, dat ten Zuiden van Cassiopeia in den Melkweg ligt.

De oppositie van Mars.

Zooals den lezers van „Buiten“ bekend zal zijn, beheerscht het centrale lichaam van ons zonnestelsel, de zon, de beweging, in concentrische, nagenoeg cirkelvormige banen van acht hoofd- planeten, om van de tallooze planetoiden of asteroïden en kometen niet te spreken. Van deze hoofdplaneten — Mercurius, Venus, de Aarde, Mars, Jupiter, Saturnus, Uranus en Neptunus — zijn slechts de helderste, Mercurius, Venus, Mars, Jupiter en Saturnus voor het ongewapende oog gemakkelijk waarneembaar: in dit tijdschrift wordt daarom niet over Uranus en Neptunus gespro- ken. De aarde verdeelt de rij der planeten in twee natuurlijke groepen. Mercurius en Venus, welker banen binnen de aardbaan liggen, heeten binnenplaneten; Mars is de eerste der zogenaamde buitenplaneten. Het kenmerkende onderscheid dezer groepen blijkt onmiddellijk uit de beschouwing eener figuur, die ieder voor zich gemakkelijk teekenen kan. Rondom de zon Z als mid- delpunt trekke men cirkels met stralen van 10, 18, 25 en 38 m.M., die de banen van Mercurius, Venus, de Aarde en Mars ten naaste

tebij voorstellen 1). Ten opzichte van de aarde, die wij in het punt A harer baan plaatsen, vertoont dan de Venusbaan twee merkwaardige punten. In het punt V1, gelegen op de lijn AZ, tusschen de Aarde en de Zon in, bereikt Venus de benedenconjunctie. In het punt V2, gelegen op het verlengde van AZ, de bovenconjunctie. De punten V en V', raakpunten der beide raaklijnen, uit A aan de

1) Met 1 m.M. komen dan in de werkelijkheid zes miljoen K.M. overeen. De figuur is duidelijkheidshalve bijgevoegd.

Venusbaan gelegd, heeten punten van *grootste elongatie*, en deze grootste Oostelijke of Westelijke elongatie (de hoek $V_{AZ} = V_1AZ$) zou volgens de medegedeelde getallen gemiddeld 46° moeten bedragen, maar kan door bijzondere omstandigheden tot 48° worden vergroot. Venus kan zich derhalve nooit meer dan 48° verwijderen. Staat Venus ten O. van de zon, dan gaat de planeet na de Zon onder en is dus aan den Westelijken hemel als avondster zichtbaar. Staat zij ten W. van de zon, dan is ze morgenster. Bij de Grieken droeg Venus in deze gevallen twee verschillende namen: Hesperus en Fosforus. Op juist dezelfde wijze benedenconjunctie, en van grootste Oostelijke en Westelijke elongatie aangeven. Ook Mercurius is avond- en morgenster en ook Mercurius droeg bij de ouden twee verschillende namen: Hermes en Apollo.

Mercurius kan zich, zooals uit de figuur duidelijk is, veel minder ver van de Zon verwijderen dan Venus: zijn grootste elongatie bedraagt gemiddeld slechts 23° , en hoogstens 28° . Mercurius is dan ook alleen in heldere schemering zichtbaar, en vooral in onze streken zijn de omstandigheden slechts zelden gunstig. Misschien hebben sommige lezers van „Buiten” de planeet in de laatste dagen van Juni aan den avondhemel kunnen waarnemen (zie No. 6).

Bij een planeet als Mars, welker baan geheel buiten de aardbaan ligt, is uit den aard der zaak van grootste elongatie geen sprake. Het voornaamste punt in de baan eener buitenplaneet ligt op het verlengde der lijn ZA: wij zullen dit punt M noemen. Daar uit de aarde A gezien, M zich tegenover de Zon Z bevindt, noemt men de constellatie ZAM de *oppositie* der buitenplaneet. Mars staat, het werd reeds boven vermeld, den 6en van deze maand in oppositie met de Zon. Uit onze figuur blijkt, dat bij oppositie de afstand der planeet tot de aarde zoo klein mogelijk wordt, voor Mars $38 - 25 = 13$ m.M. De schijf der planeet doet zich nu onder den grootst mogelijken hoek voor (bij Mars dit jaar $23''$), zoodat de oppositie de meest geschikte gelegenheid aanbiedt, een studie der planetenoppervlakte te maken. De opposities van Mars volgen elkaar met gemiddelde tusschenpoozen van 2 jaar en 2 maanden op, een periode die volgens de methode van het bekende wijzerplaat-vraagstuk, afgeleid wordt uit de omloopstijden van Mars en de aarde om de zon (resp. 687 en 365 dagen).

Niet alle opposities van Mars zijne echter even gunstig voor de studie der planeet. De planetenbanen, die wij boven gemakshalve door cirkels voorstelden, zijn in werkelijkheid ellipsen. De Marsbaan is zoo sterk elliptisch, dat zij, in plaats van overal in onze figuur op 13 m.M. afstand rondom de nagenoeg cirkelvormige aardbaan te liggen, integendeel in één punt (het zoogenaamde *perihelium* P) tot op ongeveer $9\frac{1}{2}$ m.M. kan naderen, maar in het tegenover P gelegen punt (het *aphelium*) $16\frac{1}{2}$ m.M. van de aardbaan verwijderd blijft. Er zijn dus gunstige en ongunstige opposities. Valt een oppositie in het perihelium, dan lijkt de Marsschijf bijna twee maal zoo groot als bij een oppositie in het aphelium. Met het punt P komt in de aardbaan een punt overeen, gelegen op de lijn ZP, dat de aarde in de 2de helft van Augustus bereikt: in deze maand heeft men derhalve ook de voor de waarneming belangrijkste opposities van Mars te zoeken.

De laatste zeer gunstige oppositie heeft 3 Aug. 1892 plaats gehad, die van dit jaar valt op een iets minder geschikten datum (6 Juli), terwijl de eerstvolgende (23 Sept. 1909) daarentegen wederom zeer gunstig is. Binnenkort zullen waarschijnlijk wel de waarnemingen van dit jaar bekend gemaakt worden; wij hopen dan nog weer op de oppositie van Mars terug te komen.

A. A. N.

CRICKET-ERVARINGEN IN ENGELAND.

(Slot).

OF een mat-wicket veel van een gras-wicket verschilt? Mijn ervaring was dat het op gras oneindig maal prettiger spelen is dan op een mat. De bal springt van een graswicket gelijkmatiger op dan van de mat, de aanraking met den grond is vaster en natuurlijker, de opsprong van den bal is stijler, daardoor minder snel en gemakkelijker te volgen: op de mat schiet of glijdt de bal als het ware met verdubbelde vaart door, daar de gladheid van het cocos een veel mindere wrijving toelaat. De „shooter” komt op een graswicket dan ook zelden voor, in Holland hebben we op dat gebied andere ondervinding.

Aanvankelijk vond ik het erg moeilijk om op den snellen harden grond te fielden, bij de eerste oefeningen vergiste ik mij herhaaldelijk in het berekenen van de vaart waarmee de bal aangevuld kwam; immers op onze Hollandsche velden is alle kracht van den slag reeds na de eerste twintig, dertig meter uit den bal, moeizaam haalt hij de boundary. Daaraan gewend zijnde kostte het heel wat inspanning om de op een Engelsch grasveld na zestig à tachtig meter nog vervaarlijk vlug aanschietende ballen op het vereischte moment te bereiken en op te pikken. Bij matches merkte ik op, hoe vooral de ballen naar cover point, extra cover en extra third-man met een razende vaart naar de boundary gingen.

Ik speelde in Engeland meer dan vijf en twintig wedstrijden, waaronder een 15tal tweedaagsche voor beide elftallen van de St.

Lawrence C.C. en in iederen wedstrijd stond ik telkens weer verbaasd over de handige wijze waarop de captains het spel bestuurden. Met alle respect gesproken van onze Hollandsche captains, hun inzicht en algemeene beheersching van het spel is moeilijk met dat der Engelschen op een lijn te stellen, de hoofdfouten van den Hollandschen captain zijn dan, een te weinig doordringen in de persoonlijke vaardigheid der spelers, te onoordeelkundige plaatsing der fielders, een te langzaam overzien van den speltoestand. Meermalen hebben goede vertegenwoordigende Hollandsche XI-tallen verloren, doordat er geen gebruik werd gemaakt van toch op het veld aanwezige zeer verdienstelijke change-bowlers. Dergelijke fouten verzwakken het „esprit de corps”, dat onder de fielders moet bestaan, wijl ze slechts ergernis baren en het vertrouwen van de menschen in het veld aan het wankelen brengen.

Captain Latter van de St. Lawrence C.C., die wij ons allen nog wel goed herinneren en die waarschijnlijk dit jaar weer naar Holland komt, was volgens mijn inzichten een model aanvoerder; hij wist kalm de toestanden te overzien en had daarbij het zeldzame vermogen bijna altijd runs te kunnen maken, wanneer ze noodig waren.

Van de Kings-school sprekende ben ik verplicht even mee te deelen hoe daar door de „boys” geoefend wordt. De Kings-school staat achter de Kathedraal in de stille „Precincts”, waar de gladgeschorene tapijachtige graspleinen van de „Greencourts”, de statige en voorname rust, dier schoone omgeving nog schijnen te verhoogen. Op die „Greencourts” staan een 6-tal lange netten en in de drie kwartier vrijaf, die de jongens des morgens tusschen de lesuren hebben, wordt daar gebat en gebowld; en worden, dit vooral niet te vergeten, sommigen speciaal in het *wicket keeping* „gecoacht”. Ook in het vangen oefenen zij vlijtig, alles onder toezicht van een beroepsspeler van de „Kent-County-Cricket-Club”. De eigenlijke oefeningen beginnen eerst des middags na half vijf. De jongens rijden dan blootshoofds in hun korte blauwe cricketjasjes op hunne fietsen door King-street en Old Dover Road, naar de St. Lawrence-ground. De partijen beginnen dadelijk, volgens vooraf door den leider (een der oudste jongens) opgemaakte spelorde. Een genot is het dan te zien hoe iedereen dadelijk in het veld op zijn plaats gaat staan, hoe de batsmen onmiddellijk met de leg-guards aan en behandschoid naar de wickets stappen en hoe binnen de vijf minuten een spel begint zóó vol animo, dat men waant een wedstrijd te zien en den zin voor regel en tucht onder die jonge Engelschen, warm bewondert.

Vergelijkend het oefenen van Hollandsche jongens met dat van die „boys” van de Kings-school is de uitkomst zoo weinig vleidend voor eerstgenoemden, dat ik niet schroomen mag eens een paar opmerkingen te maken, die naar ik vertrouw, ter harte genomen zullen worden.

De Hollandsche jongens staan meestal in het veld te dutten, het warme zomerweer maakt slaperig en het is verrukkelijk in te dommelen wanneer de vogels zoo vriendelijk kwinkelen in het akkermaalshout.

Bijwijken om zich niet te vervelen beproeft hij op te letten, niet om den bal netjes langs den grond te fielden of schitterend te vangen, maar om op te passen, dat hij den bal niet tegen zijn gezicht of eenig ander lichaamsdeel krijgt. Hij is zeer kieskeurig bij het fielden, de harde ballen worden volkomen genegeerd, naar de minder harde grijpt hij angstig mis, de zeer gemakkelijke, die heel langzaam aangesukkeld komen, vat hij krachtadig aan, daarbij gebarend alsof hij iets schitterends had verricht en zorgvuldig den bal nog een tijdje stevig vasthoudend, dan uiterst loom en onverschillig naar bowler of wicketkeeper terug werpend. Achter het wicket is hij met geen stok te krijgen, dat is veel te gevaarlijk, je breekt er de toppen van je vingers. Aan vangen heeft hij meerdere broertjes dood, de ballen toch zijn veel te hard en 't is zoo angstig lang te wachten, totdat die uit den hoogen hemel gevallen bal eindelijk in de handen terecht moet komen, liever dergelijke ballen vermeden en geen moeite gedaan om er naar toe te loopen. Wanneer hij veel aanleg heeft voor bowlen smijt hij er geregeld maar op los, kijkt éénmaal van de tien keer naar de wickets en laat de ballen neer komen waar zewillen. Met batten doet hij al even hard zijn best, hij slaat op de rechte en goed gepitchte ballen en *wijst* naar de scheeve.

Zoo doet de Hollandsche jongen die pas leert crickets, zoo geven van de vijf jongens vier het dadelijk op, ook al uit onkunde en energieloosheid om de plaatsen in het veld en de spelregels te onthouden. Waarlijk het is onaangenaam te moeten erkennen, dat er zoo weinigen hun best doen om eens een degelijk en opvoedend spel te leeren. Echter naarmate cricket langzamerhand meer en meer (in verscheidene plaatsen van ons land zijn onlangs nieuwe clubs opgericht) doordringt, vertrouwen we dat de Jan-Salie-geest van ons zal wijken, dat onze jongens binnen afzienbaren tijd met evenveel animo zullen beproeven zich in deze krachtige sport te oefenen, zooals ik dat die flinke jongens van de Kings-school zag doen. Laten onze jongens goed leeren fielden en hun laffen angst voor den harden bal afwennen, dan zullen zij spoedig het genot van dit spelonderdeel kennen en meer hun best doen.

In de eerste plaats is het dan echter noodig, dat onze wel wat anarchistisch geaarde jeugd onder toezicht oefent. Op de een of andere wijze moeten onze jongens aan het spel gehouden worden; ik zelf oefen sinds eenige weken geregeld een team van schooljongens die juist door het verplichte van de oefeningen gestadig vooruitgaan niet alleen, maar het spel in alle onderdeelen vatten en prettig leeren vinden.

H. v. B.

Foto P. Egmoud.

LANDBOUWERSGEZIN IN RUSTE. BRUID EN BRUIDEGOM IN N.-HOLLANDSCHE KLEEDERDRACHT

KIJKJES IN WEST-FRIESLAND.

„E N nu kom ik jelui mooie „Streek” ereis bewonderen,” zei een Amsterdamsch heer, dien ik sedert vriend mocht noemen. „En dan wil ik den *aardappelboom* ook ereis zien. Want 't is toch al te gek dagelijks die knolletjes eten en niet te weten, hoe ze groeien.”

Ik keek den man aan, meenende, dat 't in zijn bovenkamer niet pluis was. Een aardappelboom, wie had dat ooit meer gehoord!

Wij gingen naar buiten en ik bracht hem bij een aardappelveld. „Daar heb je nu de aardappelplanten,” zei ik.

„Maar dat zijn heelemaal geen boomen, zelfs geen struiken of heesters,” ging hij voort. „'t Zijn dood gewone planten.”

„En zijn dat nu aardappelen?” vervolgde hij, op de bessen wijzende.

Doende, alsof ik niet bemerkte dat hij geksheerde, vertelde ik hem, dat deze bessen de vruchten waren, die het zaad bevatten. Toen groef ik een *stoel* met mijn mes uit, en wees hem de aardappels, verdikkingen in den onderaardschen stengel.

Als je nu weldra eens een paar weken bij mij komt logeeren, dan zijn we in de groote drukte van het *rooden*. Met schuiten vol worden en verkocht om met tal van spoortreinen naar binnen- en buitenland gezonden te worden.

Zijn de aardappelen opgeruimd, dan komt de *kooldrukke*. De handel in versche en ingelegde kool, vooral bloemkool, is verbazend uitgebreid. Aan deze markt wordt jaarlijks voor eenige honderduizenden omgezet.

In 't najaar plunderen wij onze boomgaarden. Van het meest ordinaire tot het fijnste ooft wordt verhandeld aan Broekerhaven en per scheepsgelegenheid naar Amsterdam en Rotterdam gebracht.

Ik verzeker je, dat onze landbouwers in den zomer geen benijdenswaardig leven hebben. 's Nachts om twee uur trekken zij uit, om tegen 't ondergaan van de zon terug te keeren. Niet te verwonderen, dat zij er een bijzonder genot in stellen de Zondagen als rustdagen in den familiekring door te brengen.

Doch onze kleibodem leent zich niet alleen voor bouwland, meer westelijk in West-Friesland liggen onze groene beemden, waar het gezochte zwart-bonte Hollandsche runderras graast of het wollige vee dartaelt.

Overal ontmoet ge witgepleisterde gebouwen, meestal coöperatieve, zuivelfabrieken, waar nijvere handen, geholpen door machines, uit de melk de boter en kaas, Hollands glorie, fabricceeren.

In den laatsten tijd verneemt uw oor in deze streken ook het

vroolijk gezoem-zoem van het nijvere bijenvolk. Van den opgang der zon tot haar vertrek ziet gij den geduldigen imker bezig met het verzorgen van zijn stal.

Niet alleen is het een lust den arbeid dezer insecten te beschouwen; doch meer en meer wint de overtuiging veld, hoe nuttig die is voor de bestuiving van onze boomgaarden en hoe voordelig voor onze beurs!

Wie, hetzij alleen voor zijn*^{*}genoegen, zijne gezondheid, hetzij voor zijn werkring of uit welke oorzaak ook, op het platteland woont, eischt niet alleen frissche, verkwikkende lucht, om in te leven, hij wil ook beweging tot spanning of tot ontspanning. Zonder deze zou hij geen echt buitenmensch zijn. Een lapje groonds, liefst wat groot, hoort er zoo bij. Eigen groente en eigen fruit telen en kweeken, naast de geurige en fleurige kinderen der natuur, welk genot haalt daarbij? Een paar ooftboomen vindt men zelfs bij de armste arbeiderswoning. En hebben het Westland, de Betuwe en andere streken een welgevestigden naam wegens haar rijkdom en kwaliteit van ooft. West-Friesland streeft ze daarbij op zijde. Vooral de Streek en haar omgeving, de Bangert, Zwaag en meer dorpen krijgen in deze materie meer en meer vermaardheid. Overal ontwaart het oog meer of minder uitgestrekte boomgaarden, vooral nu men den ouden weg gaat verlaten en de kweeking oordeelkundig gaat drijven en de beredeneerde snoeiwijze kan toepassen. Langen tijd werd de boomgaard door den landbouwer verwaarloosd. Hij was slechts bijzaak in het bedrijf. Snoei, onderhoud, bemesting geschiedde onoordeelkundig. Zorg voor een behoorlijken oogst der vrucht, verpakking en verzending, daarmee werd al heel weinig rekening gehouden. Het kweeken van fijne soorten en variëteiten met hooge marktwaarde, niemand was er, die er zich mee bemoeide. Op de markten treft men dan ook nog vaak een grootte hoeveelheid ordinaire soorten van mindere kwaliteit aan.

Voor dezen treuren toestand zijn echter wel oorzaken aan te wijzen. De ooft- en fruitkweekerij vraagt van den beoefenaar lust, tijd, kennis, arbeid en geduld, eigenschappen, die men nu juist niet altijd bij de landbouwers vereenigd vindt. Vooral het toepassen van de beredeneerde snoeiwijze eischt van hem, die haar met goed gevolg wil toepassen, ontzettend veel studie en daarheen tijd, waaraan 't de meesten ontbreekt. Sedert onze voormannen evenwel de *teelt van appelen en peren in struikvorm* in toepassing brengen, gaat de kweekerij van fijnere soorten met reuzenschreden vooruit. Bij deze kweekerij toch is de snoei zóó eenvoudig en zóó weinig tijdroovend, dat ieder verstandig tuin- of landman, na be-

Foto P. Egmoud.

GEDEELTE VAN DE MARKTPLAATS BIJ HET STATION BOVENKARSPEL.

hoorlijk op de hoogte gebracht te zijn, die oordeelkundig kan uitvoeren, terwijl bij goede soortenkeus de vruchten frisch, mooi en van uitstekende kwaliteit zijn, waarom zij dan ook groote marktwaarde bezitten.

In verscheidene kweekrijen hier in de buurt, kan men de proef op de som vinden. Een kijkje op de fruitmarkt te Amsterdam levert daarvan mede een sprekend bewijs.

Een der meest gezochte peersoorten, minder om haar kwaliteit dan wel om haar uiterlijke schoonheid, is de *Beurré Clairgeau*. De vrucht wordt vrij groot, is prachtig bruinrood gekleurd. De kwaliteit hangt af van den grond, waarop zij wordt gekweekt. Op zwaren kleigrond is haar vleesch grover dan op een lichter bodem. Op de markt is zij zeer gewild.

Onder de geliefde peersoorten moeten ook de *Bon Chrétien Williams*, de *Beurré d'Amanlis*, de *Louise Bonne d'Arranches*, kortweg de *Bonne Louise* genaamd, mede geteld worden. Bij de appelsoorten mag *The Queen* niet vergeten worden.

Over den smaak valt niet te twisten, zegt het spreekwoord. Terwijl de een aan de *Chrétien Williams* de voorkeur geeft, wordt die door den ander minder gezocht. De eigenaardig *gemuskeerde* smaak is daarvan de oorzaak. De vrucht is groot en schoon en vertegenwoordigt een behoorlijke marktwaarde. Zij kan in September gegeten worden.

Buerré d'Amanlis is reeds vrij algemeen. Zij is mooi van stuk, bezit een fraai uiterlijk, en reeds in September eetbaar, bedingt zij op de markt een goeden prijs.

De *Bonne Louise* is onder de peersoorten het neusje van de zalm. Zij bezit uitmuntende eigenschappen, heeft daardoor een groote marktwaarde en wordt dus door producent en consument gezocht. Zij is echter beter te gebruiken in struikvorm, dan in den boomgaard, daar zij voor vele ziekten vatbaar is.

De koningin der appelsoorten is wel *The Queen*. Zij is schoon van vorm en van kleur, buitengewoon groot, aangenaam van smaak en van September tot December voor het gebruik geschikt.

Ook *Lord Suffield* is een groot model appel, van een geelachtige kleur, bijzonder bruikbaar voor de keuken.

In de straks door mij genoemde Bangert en in den omtrek van Hoorn wordt ook de *bessenteelt* op groote schaal en oordeelkundig gedreven. Honderdduizenden ponden worden jaarlijks geplukt en in de meeste landen van Europa kent men de Bangerter bessen.

Wat de mensch met kennis en verstand doet, brengt hem altijd voordeel aan.

Waar ik nu hierboven wees op het gemak en het voordeel, dat de teelt in struikvorm oplevert, zou men allicht gaan meenen, dat zij volstrekt geen zorg behoeft of moeilijkheden oplevert. Het tegendeel echter is waar. Zal de amateur-ooftteler dus voldoening van zijn arbeid hebben, dan is het hoog noodig *vooraf* en *bij* zijn arbeid een ervaren vakman te raadplegen. Bij al het volgende dient men dit vooral in het oog te houden. Te meer, omdat ik mij zeer zal moeten bekorten. Tot het aanleggen van een vruchtentuin behoeft men een eenigszins bol liggenden, humusrijken bodem met lossen ondergrond, aan de noord-, oost- en westzijde tegen den wind beschut. Deze beschutting wordt geleverd door een gemetselde muur, een schutting of een heining tot een hoogte van minstens 2½ M. Muren en schuttingen zijn, ofschoon duurder, meer afdoende, terwijl zij nog dit voordeel leveren, gebruikt te kunnen worden als leiding voor perzik- of abrikozenboomen.

Heeft men voor den aanleg een geschikt terrein gevonden, dan begint de bewerking, teneinde den grond in staat te stellen behoorlijk zijne plichten te vervullen. In de eerste plaats moet gezorgd worden voor een goede afwatering. Het graven van meer of min-

Foto J. Albers.

WEIDE AANZICHT.

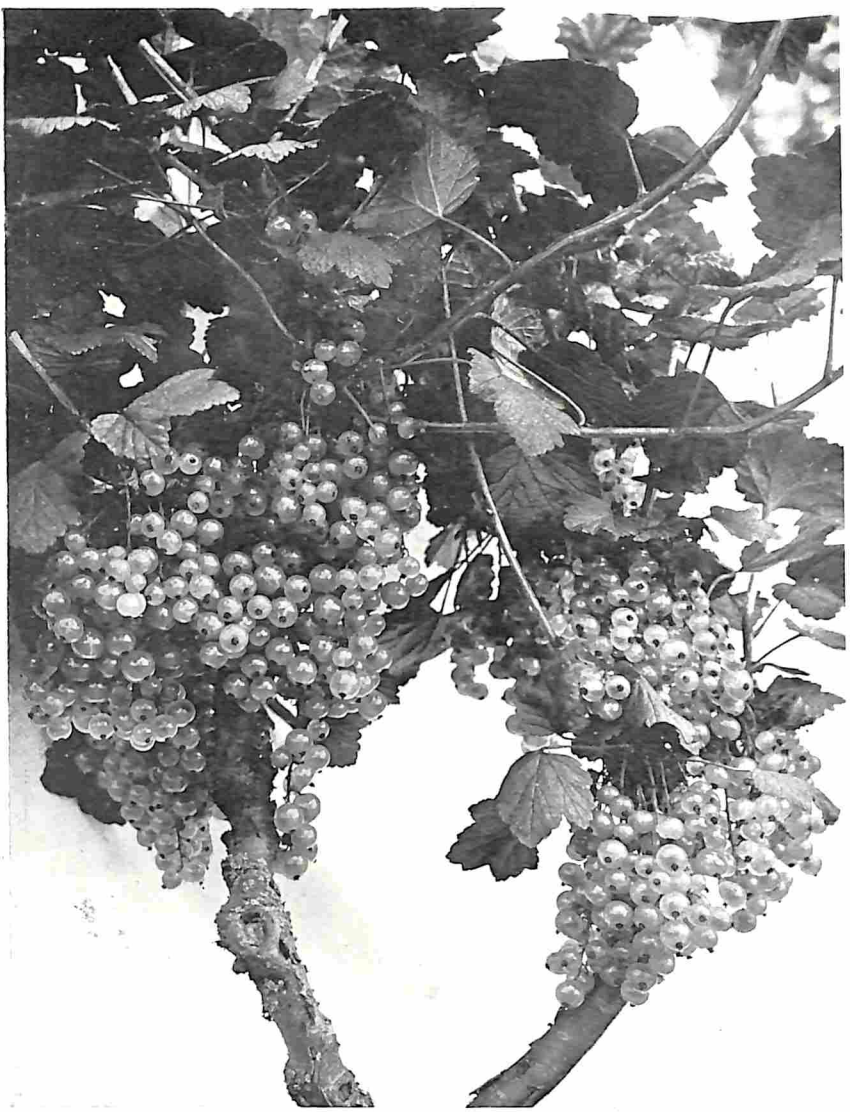

Foto P. Egmoud.

WITTE AALBESSEN.

der diepe greppels, waardoor te gelijk het terrein in bedden van ± 10 Meters verdeeld wordt, vereischt de noodige zorg. Door het *diepspitten* woelt men den ondergrond om, waardoor het *wortelgestel* in staat gesteld wordt zich naar alle zijden te ontwikkelen, terwijl tevens de buitenlucht vrijen toegang krijgt. Gewoonlijk is het voldoende ½ M. diep te gaan. Men zou echter de paarden achter den wagen spannen, indien men, gedachteloos handelende, de humuslaag naar onderen werkte.

Een punt van zeer groot belang is de bemesting. Voor hare voeding heeft de plant, behalve de stoffen die zij uit de lucht trekt of die reeds in den bodem aanwezig zijn, behoefte aan *stikstof*, *phosphorzuur*, *kali* en *kalk*.

Is men daartoe in de gelegenheid dan gebruikt men daarvoor dierlijke uitwerpselen, vooral koe-, paarden- en varkensmest.

Koe- en varkensmest zijn *koude* meststoffen, *paardenmest* een *heete*. De eerste gaan niet zoo spoedig tot ontbinding over, doch zijn van langeren duur. Met paardenmest is juist het omgekeerde het geval.

Waar deze ontbreken moet men zijn toevlucht nemen tot de *kunstmeststoffen*. Bij de keuze daarvan is het natuurlijk noodig rekening te houden met de samenstelling en de behoefte van den bodem. Vooral deze bepalen ook de hoeveelheid der te gebruiken stoffen. De onervaren kweeker zal dus *wel* doen overleg te plegen met een *ervaren* vakman, daar hij anders in de meeste gevallen bedrogen uitkomen zou.

Is alzo de bodem geschikt gemaakt dan volgt de soortenkeuze, welke niet altijd even gemakkelijk is, daar men letten moet op de grondsoort en de streek waar men zich bevindt. En deze keuze oefent een grooten invloed op het welslagen van de onderneming uit. Ik mag als bekend veronderstellen, dat men bij den aankoop steeds geënte of geoculeerde exemplaren en geen wildelingen ontvangt. Het enten geschiedt op verschillende ondervruchtbaarheid van den boom, ja, zelfs de grootte, de groei en de de kwaliteit van de vrucht af.

Als onderstam van den pereinboom gebruikt men den *peerwildeling* en den *kweestam*.

De eerste wordt verkregen door het zaaien van een pit, de laatste door stekken. Het zou mij te ver voeren daarover nog meer te zeggen. Over het algemeen wordt de eerste gebruikt voor den *kroonvorm*, de laatste voor den *struikvorm*. Die past dus meer in den boomgaard, terwijl deze zich speciaal voor ons doel eigent.

Er is echter nog een derde vorm van veredeling, de zogenaamde *tusschenveredeling*, die men wel eens toepast om de nadeelen, welke zich bij de enting op de kwee soms laten *proeven*, weg te nemen. Op den kweestam wordt dan een soort geënt, welke zich daarop thuis gevoelt. Op deze wordt na verloop van tijd die soort gebracht, welke men noodig heeft.

Den appelboom veredelt men op den *wildeling*, de *Doucin* of de *Paradijs*. De eerste wordt gewonnen uit de pit, de beide laatste uit afleggers, stekken en scheuten.

Bij voorkeur plante men één of tweejarige struiken. Wanneer alzo de voorbereidende werkzaamheden zijn afgeloopen, kan met den aanleg begonnen worden. Deze is betrekkelijk gemakkelijk.

Vooral dient gelet te worden op den onderlingen afstand, welke de jonge boomen ten opzichte van elkaar zullen hebben. Een ruimte van 3 à 4 M. is gewoonlijk voldoende. Om zooveel mogelijk profijt te trekken van den grond is het aan te bevelen afwisselend rijen te planten van soorten die nog al kroon vormen en die, welke zich meer in de hoogte en lengte uitbreiden.

Bij voorkeur loopen de rijen Noord - Zuid. Vóór onze boomjes geplant worden, moeten het *wortel-* zoowel als het *takgestel* met het snoeimes behandeld worden. Op welke wijze zulks geschiedt, laat ik niet in een paar woorden beschrijven. De voorlichting van een kweeker brengt ons spoedig op de hoogte. Is een en ander gebeurd, dan worden de plantgaten gespit en de boomjes erin gezet. Dit is nu wel gemakkelijk gezegd, doch zonder de noodige aandacht bij het werk, zullen er vele niet aan hun doel beantwoorden. De planting heeft plaats in de rustperiode, dus in het voor- of het najaar. De practische lui zijn het er nog niet eens of de herfst dan wel de lente daarvoor het meest doelmatig seizoen is.

En is nu, waarde lezer, uw ooftuin aangelegd, dan wensch ik u daarmee veel succes en spreek ik de hoop uit, dat ge op den duur een oogst verkrijgt, die uw tafel tot sieraad strekt.

Doch als gij meent nu geheel op mijne aanwijzingen als een kompas te kunnen vertrouwen, dan wil ik u daartegen waarschuwen. In een zeer kort bestek kan slechts een vluchtig overzicht gegeven worden. Maar, als gij u daarbij een degelijk handboek en de hulp van een deskundig vriend aanschaf, dan voor spel ik u veel genoeg van uwe onderneming.

Wat ik u nog meer had kunnen zeggen, zullen zij u veel duidelijker maken, dan waartoe ik in zulk een kleine ruimte in staat was.

Bovendien geldt het hier ook, dat het gesproken woord garen boven het geschreven en dat het *zien* doen, beter leert dan het *hooren* vertellen.

Waar ik derhalve niet spreek van de breedte der paden, de treding van licht en lucht, den jaarlijkschen snoei en hoe deze dient te geschieden, het tegengaan van ziekten, het schoonhouden van uwen tuin en honderd zaken meer, ging ik uit van de veronderstelling, dat gij licht iemand zoudt vinden, bereid om u met raad en daad bij te staan.

Mijn doel was louter u aan te moedigen eens een proef te wagen, opdat gij mocht ervaren, welke genoegens het buitenleven u kan schenken, wanneer wij in de frissche, vrije natuur *ontspanning* vinden door *inspanning*.

P. FRANSEN Jz

Foto P. Egmoud.

ROODE AALBESSEN.

Foto P. Egmoud

LORD SUFFIELD.

ZOMERWEELEDE.

DAAR gingen tienduizenden groenig gouden kelkjes open in de kronen der stijlvolle linden: en in elk bekertje schittert de nektar. De acacia's met diepgekerfde stammen, met spichtige, bochtige kronkeltakken, waaraan een teer, fijn uitgesneden loof, dat er niet bij past, torsen een overbuigende bloemenweelde: trossen van roomig-rose vlinderbloemen.

Hoe gonst en zoemt het daar in die spitse koepelkronen der linden, in die kruinen der robinia's, als gedrapeerd met fijn groen kanten siersel, dat weer wittig werd bevlakt met bloemensneeuw. Vooral in die linden: iedere boom lijkt een tempel, waar men geurige wierook brandt en waar de schuchtere lofzangen, door duizenden kleinen gezongen, saamvloeien tot één machtigen galm van dankbaarheid voor overvloed.

Rij aan rij hangen de lindebloesems omlaag, bevallig gebogen de stengeltjes, die spruiten uit 't beschermende schutblad. En aan bijna ieder bloemkroontje bengelt een bijtje, de kleine pootjes geklemd aan de schuin omlaag stekende, talrijke meeldraden en 't pompt ijverig op den gouden nektar, trilvleug'lend, bearbeidend bloem na bloem, onder vroolijk, gelukkig geluid, dat alle meewerkers uiten, als een aansporing bij den zwaren arbeid in weelderigen geur.

Uit het vlieggat van uw kast stuiven de drommen gejaagd in en uit. Onbegrijpelijk haast, dat geen botsingen plaats hebben in de lucht vlak voor de woning. Met zoo snellen vaart, dat uw oog een donkere streep meent waar te nemen, schiet ieder bijtje 't vlieggat uit. Het verkennen van de plaats en omgeving der woning door er voorheen te zwaaien enkele malen in booglijnen, alvorens den tocht te aanvaarden, heeft thans geen plaats meer: de diertjes kennen hun woonplaats te goed: maar ook zou er thans geen tijd zijn tot oponthoud. Rijke oogst wacht op inzamelaars en morgen kan 't te laat zijn, als 't weer verandert met regen en wind, of te groote hitte de bloempjes doet dorren, den nektar opdroogt. De groote honingdracht is in vollen gang.

Nu moet ge uw vlieggat zoo wijd mogelijk openen; nog beter, laat van voren de bodemplank een centimeter zakken, zoodat een vliegopening ontstaat over de geheele breedte der kast.

Toen we de vorige week samen uw kast nazagen, bleek ons reeds, dat alle broedramen bijna geheel in gebruik genomen waren. Reeds lieten zich strookjes verzegelden honing bespeuren, juist onder de toplatten. Thans is het hoog tijd, om de honingkamer te plaatsen, die ge vervaardigd hebt. Laat ons, alvorens dit te doen, tevens nog even het werk in het broedruim inspecteeren.

Kijk, in dit raampje hebben uw bijtjes zoowaar wat darrenbouw vervaardigd. Onderaan de kunstraat, die een goeden centimeter van de grond afhangt, zijn een strook cellen gebouwd, duidelijk grooter dan de gewone. Het zijn darrenwiegen. De koningin heeft

daarin onbevuchte eitjes gelegd. Het sperma of de bevruchtingsstof, dat ze eenmaal van een uitverkoren dar verkreeg, kort na haar geboorte, op haar eenige bruiloftsvlucht heel hoog in de lucht, blijft in een afzonderlijk zakje in haar lichaam desnoods vijf, zes jaar bewaard. En nu bezit zoo'n koningin het allermerkwaardigst vermogen, om, als ze een eitje langs den eileider naar buiten brengt, dit al of niet met een weinig van die bevruchtingsstof te voorzien. Ze kan dus willekeurig bevruchte of onbevuchte eieren leggen.

Doch dit is nog niet het wonderlijkste van de voortplantingsgeschiedenis der bij. Want nu besluit ge natuurlijk al bij voorbaat, dat uit onbevuchte eieren geen levend dier kan voortkomen. Toch gaat die in (bijna) het geheele dierenrijk geldende regel voor de bijen niet op: uit de onbevuchte eieren ontwikkelen zich de mannetjes, de darren.

Verhindert ge dan ook een jonge koningin het uitvliegen en hierdoor het paren, dan begint ze na eenige weken wel eieren af te zetten, doch hieruit komen slechts darren voort. Soms wordt de koningin van een bijenvolk „darrenbroedig”: te hooge ouderdom, geringe bevruchting, ziekte en andere oorzaken kunnen dit ten gevolge hebben. Ze legt dan slechts onbevuchte eieren, de werkbijen sterven langzamerhand weg en het volk is tot den ondergang gedoemd.

Zeker is het ook merkwaardig, dat een gezonde koningin zulke onbevuchte eieren alleen legt, wanneer ze noodig zijn, namelijk als 't volk gaat zwermen en tevens op die plaatsen, welke juist voor het opkweeken der grootere mannetjes zijn ingericht, te weten in de darrencellen.

Kijk, hier ziet ge eenige van die groote cellen met eieren bezet; de kromme, witte dingetjes liggen op den celbodem en verschillen uiterlijk in niets van de bevruchte eieren, waaruit werkbijen geboren worden.

In deze cellen liggen reeds larven van darren. Zooals ge ziet, zijn die heel wat grooter dan werkbijlarven; ze hebben wel een grootere wieg noodig.

En daar zijn al een paar verzegelde darrencellen. Die steken een heel eind buiten de oppervlakte der gewone raat uit en zijn gesloten met een bol opstaand deksel van was met stuifmeel er door, net als bij de kleinere, vlakke zegels der werkbijcellen.

Nu nog even het middelste broedraampje bekeken. Juist, dat verwachtte ik al half. Deze raat draagt terzijde en onderaan, waar de kunstraat wat ruimte overliet, een paar cellen van ongewonen vorm, net eikeldopjes van was, met de opening omlaag. Dat zijn nu koninginnecellen. Kijk er eens even in, want ze zijn nog open van onderen. Ge ziet, er ligt een melkachtige pap in; dat is een koninginnelarve, zwemmend in haar voederbrij.

Dit bouwen van darren- en koninginnecellen wijst er op, dat uw volk te weinig ruimte heeft naar z'n zin. We hadden eigenlijk reeds eerder de honingverdieping moeten plaatsen. Uw bijenvolk

Foto P. Egmoud.

BEURRÉ CLAIRGEAU.

Een sectiekastje, voor het winnen van raathoning, plaatst ge op dezelfde wijze, hierbij zeker een koninginnerooster bezigende. Vooral in zoon hokjesachtige verdieping heeft soms het volk heel geen lust om te gaan werken. Zorgt ge echter bij een uitmuntende koningin en een sterk volk, voor verkleining der broedruimte, dan moeten ze er ten slotte wel in aan den gang. Stop de sectiekast van boven lekker warm toe met nog een extra kleedje.

En let nu de volgende dagen eens op, of de bijen ook druk aanslepen. Cel bij cel wordt daar boven in uw kast volgetast. Over een week hopen wij 't resultaat van dien arbeid eens te onderzoeken.

CHR. H. J. RAAD.

GANZEBLOEMEN.

„CHRYSANTHEMEN, weêr 'k u vrij,
levend, of geschilderd vinde,
welbeminde
blommen, gij
herontwekt het herte mij!”

Zoo bezong Guido Gezelle de uitheemsche chrysanten, die ons den winter doen vergeten met haar veelvormige en veelverwige bloemenpracht.

Wij herdachten diezelfde regels bij het vinden van het jongste gewas onzer eigen Hollandsche *Chrysanthemum leucanthemum*.

't Was op den zeedijk, een eind buiten het stadje, waar we ze vonden, de bekende witte ganzebloemen met haar gele, halfbolronde bloemkronen tusschen de wijd-open gespreide, blankwitte randbloemenkransen. Omhooggeklommen uit het welige dijkgras stonden ze daar bij duizenden overeind op haar stijve, lange bloemstengels, zachtkens meewuivend op den wind met glanzigroene graslinten en halmen. Bij duizenden stonden ze daar op den hoogen dijkkrug, en we stonden sprakeloos met zulk een bloemenschat gespreid voor den voet.

Ginds lag het oude stadje met zijn verweerden haventoren en brokkelige geveltjes onder grauwoode, scheeve daken; rechts strekte de zee haar spiegelvlak met glimplichtende golfjes, vër achter de verste strekdammen het zomersch blauwe luchtgewelf kaatsend tot de kimmelij in steeds waziger onnaspeurlijk verschiet. Zomerzon met gulden licht over heel 't landschap, en de weg voorwaarts vol bloemensniew, door zomer's wonderhanden daar kwistig neergestrooid.

Onkruid! — Och wat, praat ons niet van onkruid! Al die wijdopen bloemen met zonnige gouden harten; die kleine, fijngetande, langwerpige blaadjes opstaand langs de stengels, of langer gesteeld en dieper gekarteld tusschen het gras . . . is 't niet of de Zomer ons zegt: „Lente liet je madelieven zien, Lente

met haar blonde zonlicht kon heel lieve, kleine meizoentjes wekken, ik — de Zomer — met mijn warmen, stovenden gloed, kan je wat anders toonen, hooger en grooter en Forscher: Dat is de groote meizoen!”

Mogen ze in het weiland al niet graag gezien worden, — daar zijn de bladeren te luttel aan deze plant, en wordt slechts 't voedende groen geteld, — wij vragen naar de bloemen 't meest, naar de groote margrietten, die we in onze jeugd al begeerig zochten en plukten, „Wammeskneupen” noemden we ze in Gelderland, omdat de uitgebloeide bolle kronen met de uitgebloeide gele schijfbloempjes ons knopen leken om aan een wambuis geplaatst te worden.

We vlochten kransen van ganzebloemen, waartoe de taaie stengels zich gemakkelijk leenden en drukten die om de slapen onzer kleine vriendinnetjes, die er wát trotsch op waren.

Wilt ge ganzebloemen plukken, ge moet er een paar handen met scherpe chrysantenlucht voor over hebben, want de stengels en blaren rieken onaangenaam. Dat is evenwel hun aard, niet voor niets zijn ze familie van de kamillen.

In sommige streken van Duitschland weet men daarvan partij te trekken door de gedroogde ganzebloemstengels tusschen het bedstroo te leggen om — ja! om 't zelfde te bereiken wat met 't product van enkele Midden-Aziatische chrysanten beoogd wordt; die leveren — *horribile dictu* — 't Perzische insectenpoeder.

Toch! we plukten handenvol margrietten, mooie eerstelingen van den Zomer; we namen een klein stukje van dat heerlijk zonnige landschap mee naar huis, om 't mooiste er van des te langer zichtbaar bij ons te hebben.

G. DE GRAAF.

BUITEN.

Buiten! Wat wekt het al herinneringen
Aan zon door boomen, flitsend langs den grond,
Wanneer door plotselinge wolkenscheur
Het wereldlicht het aardsche pad berent;
Aan zonnemarm'ring op den bruinen vloer
Van 't bosch, gespreid als mollig pantervel
In bont bekoren: aan het schaduwkoel
En vorstlijk liggen in 't begroeide duin,
Gestreed door windjes, stoeiend in galop,
Omdroomd door statig-vallend zegelein
Bij 't staren in de vlosse wolkenvlucht.
En waar in weeldevolle loovergrot
Het donkergroen met dichte baldakijn
Omspande 't rustig-mijm'rend menschenkind,
Wat stil genieten roept de erinn'ring op,
Gedoken in de diepten der natuur.
Buiten! Het wekt een zomerheerlijkheid
Van blaad'renvolte en zinbedwelmend licht,
Een lentevoeling, blij, vol jong geluid,
Van vogelschal en 't zien van teer gespruit,
Herfstbrand in 't koortsig kwijnen van het jaar,
Als stil de blaad'ren vallen na elkaar:
En winterblanke feërieke pracht
Van witte wereld na een toovernacht.

EDWARD B. KOSTER.

WATERSPORT.

Dramatisch tweegesprek,

vrij naar het Duitsch van VICTOR AUBURTIN.

Plaats der handeling: een plank midden in den Stillen Oceaan; 122° Wester lengte, 38° zuiderbreedte, 4000 Kilometer van de naaste kust verwijderd.

Personen:

HUIB, een jonge matroos.
PETER, een oude matroos.

Later een Haai.

HUIB (*uit het water opduikend*): Brrr!! (*Hij klimt op de plank en veegt het water uit zijn oogen*): Sakkerju! Dat werd net hoog tijd! Geen spoor meer te zien van het schip. Alles naar de haaien, met man en muis vergaan. Geen man gered. Blikskater, 't was misschien beter geweest, ook maar onder te zijn gebleven.

PETER (*spartelt in een golf*): Help, help!

HUIB: Nog één? Blijf liever waar je bent, maat, dan gaat 't vlugger.

PETER: Is d'r nog een plaatsje voor een tweede?

HUIB: Plaats genoeg voor twee, om samen in veertien dagen te verhongeren. (*Hij pakt den ander bij den kraag en trekt hem op de plank*). Wie ben je eigenlijk? Wat, jij Peter, ouwe dekwabber! Kom maar gerust op de kanapée.

PETER: Gelukkig, dat we in veiligheid zijn.

HUIB: Veiligheid is goed!

PETER: Zijn wij de eenigen? Zijn ze allemaal verdronken?

HUIB: Allemaal dood. De schuit sloeg om en allen verdronken als katten.

PETER: Arme kerels!

HUIB: De ouwe vloekte nog, dat 't knalde, en dreigde met z'n vuisten, maar niemand hoorde 't meer.

PETER: Je hebt zeker geen proviand bij je?

HUIB: Hoe zou ik aan proviand komen; 't ging zou gauw als 'n weerlicht bij den stoot. Vóór ik kon omkijken, lag ik al in het water te spartelen.

PETER: Zeg, Huib, we moesten wat dichterbij mekaar schuiven, naar het midden, anders kapzeisen we nog. 't Beste zal zijn, dat we ons aan elkaar vastbinden. Neem de riem. Zoo, nu vast maken. Mooi zoo! nu kan geen van beiden er af glijden; we houden mekaar vast.

(*Een lange stilte*).

HUIB: 't Gaat zoo best, je warmt je op die manier nog wat aan elkaar.

(*Weer een stilte*).

PETER: Zeg's, Huib, 't is toch beter om met z'n tweeën te zijn.

HUIB: Ja — als je toch sterven moet.

PETER: Misschien komt er wel een schip voorbij.

HUIB: Hier komt nooit een schip voorbij; op deze hoogte vaart behalve onze reederij geen kip of kraai. En 't eerste schip van ons komt pas over vier weken. Als 't zoo laat is, zijn we al mijlen ver weggedreven.

PETER: Of door de haaien opgegeten.

HUIB: Of omgeslagen en zwemmen we daar beneden tusschen de schelpjes met holle oogkassen.

(*Zij komen wat dichterbij elkaar. Stilte*).

PETER: (*herhalend*): 't Is toch beter dat we samen zitten.

HUIB: Men kan den tijd zoo wat verdrijven.

PETER: Kom nog wat dichterbij. 't Zou nog beter zijn als we elkaar met de armen vasthielden. Zoo.

HUIB: (*doe 't*).

PETER: Wat warm 'n mensch toch is! Dat verwarmt als 'n kachel.

HUIB: Ja, 't is net 'n kachel.

PETER: Zeg, Huib!

HUIB: Wat dan, Peter?

PETER: Wij zijn de eenige levende zielen duizend mijlen in 't rond.

HUIB: Dat zal wel zoo zijn.

PETER: Wie zou dat ooit gezegd hebben, wat?

HUIB: Ja, dat wij tweeën eens samen sterven zouden.

PETER: Je loopt mekaar maar voorbij, ziet mekaar niet, spreekt geen woord met elkaar; en nu moeten we elkaar hier omarmen, en strakjes samen naar den kelder gaan.

HUIB: Je bent 'n brave kerel, Peter; hou me maar goed vast.

PETER: Bakboord en stuurboord op duizend mijlen geen mensch; alleen zeewater en de wolken d'r boven.

HUIB: Als je aan zoo'n wolk kon gaan hangen; die zou iemand best kunnen dragen, dagenlang, tot aan land.

PETER: Onzin! De wolken bekommeren zich nog al wat om ons. Heb je niet gemerkt, dat wolken nooit naar beneden kijken? Weet je, ik bedoel die gezichten met hun groote witte baarden, die je dikwijls in de lucht ziet. Die kijken nooit naar beneden; ze kijken maar vooruit, hoog over alles heen, ze weten niet eens, dat er menschen bestaan.

HUIB: Zeg's, Peter.

PETER: Wel?

HUIB: Als ze ons nu eens in Amsterdam konden zien.

PETER: Die hebben 't nu goed in Amsterdam. Die loopen over straat en hebben de keien onder hun zolen, en ze weten heelemaal niet hoe veilig dat is.

HUIB: Nu gaan ze zowat de lantarens aansteken; in de winkels ook; en de meisjes loopen langs den weg.

PETER: Schuif nog wat dichterbij, Huib, klem je maar goed aan me vast.

HUIB: Zeg, Peter.

PETER: Wat?

HUIB: Ik heb nog wat proviand bij me.

PETER: Wat dan?

HUIB: Ik heb 'n half maatje rum.

PETER: (*opgelogen*): Verdraaid, die wordt goed!

HUIB: En weet je wat we zullen doen? Elk uur neemt ieder een slok. En wanneer 't op is, nou, dan kan de duivel ons halen.

PETER: Flink zoo! 't Is goed als je samen bent.

HUIB: (*haalt 't fleschje voor den dag*): Dan zal ik maar 'n beetje maken.

PETER: Dat is recht, maat.

HUIB: (*kijkt peinzend naar de flesch*).

PETER: Aan wie denk je nu daarbij? Aan je moeder?

HUIB: Ik heb geen moeder. Moeder is lang dood. Aan mijn

meisje in Amsterdam denk ik: Marie heet ze.

PETER: Bliksems! Marie? Mijn bruid heet ook Marie.

HUIB: Je bent immers ook uit Amsterdam; daar zijn veel Marietjes. Mijne heet Jansen van zich zelf. (*Hij drinkt; lange stilte*).

PETER: Zeg, Huib.

HUIB: Wat is er?

PETER: De mijne heet ook Jansen, Maria Jansen.

HUIB: Wat! Ook Marie Jansen! Wat 'n toevalligheid!

PETER: Ja, hoe is zoo iets haast mogelijk! (*Stilte*).

HUIB: Zoo'n slok rum gaat door je heele corpus.

PETER: Ja, dat doet iemand goed. Hm! Zeg, Huib, luister!

HUIB: Wat is er, Peter?

PETER: Waar woont jou Marie in Amsterdam?

HUIB: Op den Zeedijk.

PETER: (*haalt zwaar adem*): Marie Jansen van den Zeedijk die met d'r rooie haren? De dochter van den ouden Jansen van 't Veem?

HUIB: Verdikme, ja! Dezelfde, dié is 't. Ken jij die dan ook?

PETER: En of ik die ken! Dat is mijn bruid.

HUIB: Jou bruid? Marietje? Je bent mal, 't is mijn meisje.

PETER: Marie Jansen is mijn bruid. Van mij alleen. Dat weet ieder op den heelen Dijk, dat ik haar trouwen ga, als ik terugkom.

HUIB: 't Is mijn liefje!

PETER: Huib, praat toch geen nonsens; dat kan immers niet. Ze is mijn bruid. Misschien heb je haar eens gezien, en ben je verward gekkerd op d'r geworden, en praat je hier nu maar zoo.

HUIB: Jou ouwe dwarskop. Verkikkerd? Alsof ik zoo'n kwint jongen was. Ik ging elken Zondagavond met haar naar „Flora”.

PETER: Dat is niet waar.

HUIB: Dat is wel waar.

PETER: Elken Zondagavond ging ze naar de kerk. Wanneer ik om zes uur 's avonds van haar wegging, ging ze naar de avonds kerk. Dat heeft ze me zelf gezegd.

HUIB: Mooie avondpreek! Gedanst hebben we na „Carrée” in „'t Wapen van Bristol”, en de heele nacht gingen we samen uit. Dat is wat anders!

PETER: Jou ellendeling! Ellendeling! Maak die riem los! (*Hij maakt den riem los en kruipt naar het andere eind van de plank*). Wat zeg je? Gedanst? En 's nachts met haar uit geweest? Met mijn bruid?

HUIB: (*haalt een zakspiegeltje te voorschijn*): En dat, dat heeft ze me cadeau gedaan. Dan kan je 't zelf zien. Op het spiegeltje staat „I love you”. Dat is Engelsch en beteekent: ik bemint u. Dat heeft ze me gegeven.

PETER: (*schreeuwend*): Dat spiegeltje! Dat spiegeltje! Heeft ze jou dat cadeau gedaan? Dat heb ik voor haar uit Glasgow meegebracht! Heeft ze jou dat gegeven?

HUIB: Dat heb ik van mijn meisje gekregen, van Marie Jansen van den Zeedijk, met haar rooie haar en al die zomersproeten.

PETER: (*grijpt Huib bij de keel en trekt zijn mes*): Jij schoft, dat laat ik niet op me zitten.

HUIB: Laat los!

PETER: (*steekt naar hem*): Schurk!

HUIB: Laat je los, dolle!

PETER: Jou ellendeling!

HUIB: Jij moordenaar!

PETER: Eerroover!

HUIB: Hond!

DE HAAI (*wipt met zijn staart de plank om en haft beiden op*). (*Langdurige stilte*).

DE HAAI: Saprissi! Dat was een groote hap. Zouen 't twee kerels geweest zijn, of één heel dikke? Nu, ik denk toch wel dat 't er twee waren, want ik heb toch vier beenen geproeft. Maar wat doen ze toch van binnen? Wat voeren ze in mijn maag uit? Ze vechten en stompen en slaan alsof ze bezeten waren. (*Men hoort uit het inwendige van den haai doffe stemmen: „Mijn bruid! Mijn meisje! Eerroover! Ellendeling!”*). 't Is niet uit te houden! Ik zal eens wat water moeten slikken. Mijn groote moeder zei altijd tegen me, dat als je last van je maag had, 't flink zeewater moest drinken. (*Hij doet 't*). Ziezoo! Nu is 't stille 't heeft heusch geholpen!

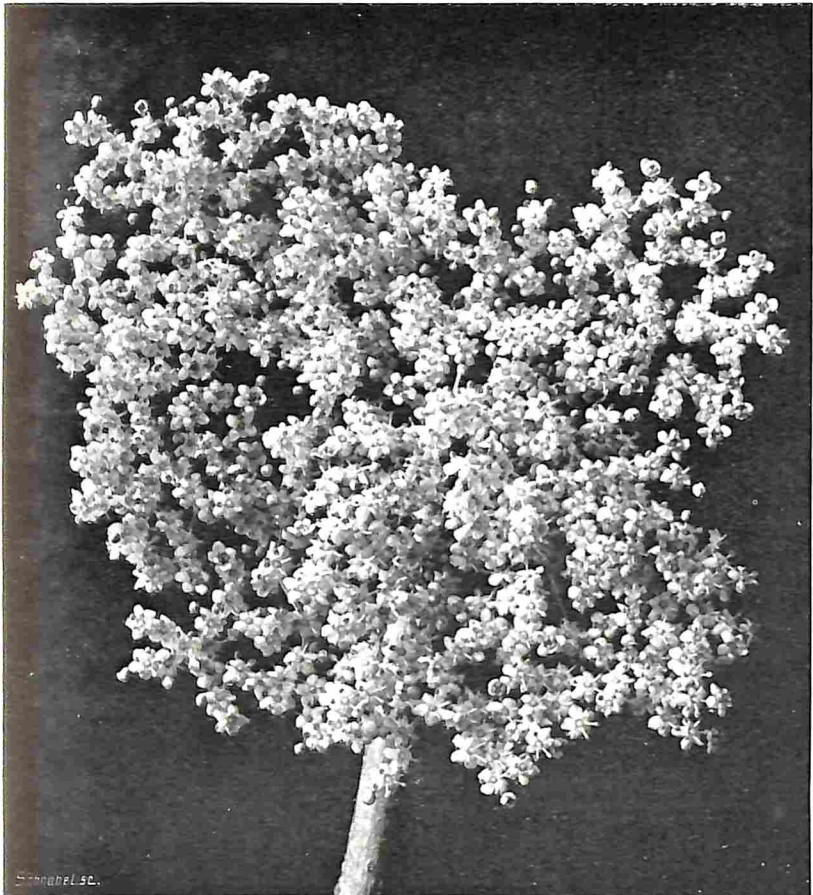

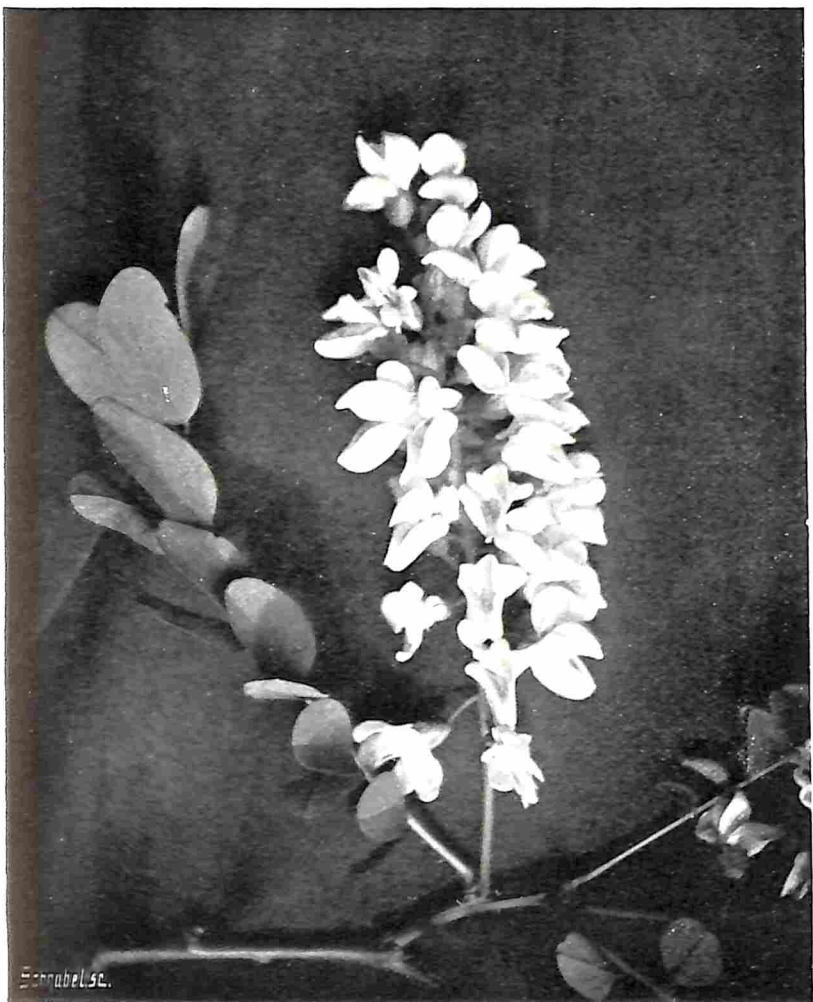
Foto A. J. M. Garjeanne.

VLIERBLOESEM.

BLOEIENDE BOOMEN IN JUNI.

THOOGTEPUNT van den boombloei lag in Mei. Al de vruchtboomen, de sleedoorn, de lijsterbes, de meidoorn en vooral de kastanje pronkten toen met hun bloesems, Bloemaand bracht niet alleen bloemen op den grond, maar ook tusschen de jonge bladeren. In Juni raakt dat gedaan, de vruchten hebben zich gezet en tal van kleine, prikkelige kastanjetjes volgen nu de vroeger afgevalen bloesems.

Maar dan komen twee nieuwe bloeiende boomen. Of neen, één is eigenlijk maar een heester, al kan hij soms flinke afmetingen aannemen en er boomachtig genoeg uitzien. Die „boomheester” is de vlier. De tweede, geen echte Nederlander, niet eens een Europeaan, is de acacia. Als zooveel andere Amerikaansche planten schikt de boom zich uitstekend in de West-Europeesche omstandigheden en overal, waar de grond maar eenigszins geschikt is, kan hij opgroeien tot enorme hoogte. Beide planten bloeien overrijk. Een niet te jonge vlierstruik verbergt vaak 't grove, geveerde blad onder de talrijke „tuilen” van roomkleurige bloem-

BLOEM VAN DEN ACACIA.

pjes, die, ieder op zich zelf weinig in 't oogvallend, nu de insecten al van verre lokken. Niet alleen door hun vorm en kleur trouwens, ook de fijne, amandelachtige geur oefent een groote aantrekkingskracht uit op vliegen en kevertjes. Dat werkelijk de bestuivingskans bijzonder groot moet zijn, blijkt wel uit den rijkdom van zwartpaarse bessen, die in 't najaar de crème bloemen vervangen.

't Acaciablod is mooier dan dat van de vlier. In plaats van een vijftal of zevental donkergroene, grove bladschijven vindt men hier een groot aantal blauwachtig-groene blaadjes langs den gemeenschappelijken bladsteel, waardoor de geheele boom pluimig krijgt. Sommige acacia's bloeien zelden, andere brengen trouw ieder jaar hun bloemen voort. Dit jaar is een bijzonder gunstig jaar voor den „zilverregen”, want overal gaan de bladeren schuil achter talloze hangende trossen van witte vlinderbloemen. Een bloeiende acacia is één groote bouquet van welriekende bloemen. † Ook hier ontwikkelen zich rijkelijk vruchten, zelfs in 't voorjaar ziet men aan de nog kale takken zwarte bundels verdroogde peultjes. 't Zaad kiemt gemakkelijk, vandaar dat in een streek, waar veel acacia's zijn, overal verwilderde exemplaren te voorschijn komen. Merkwaardig zijn de scherpe dorens, die bij paren langs de takken staan. De jonge knop wordt er volkomen door beschermd tegen plantenetende dieren.

Jammer dat én vlier én acacia zoo spoedig verwelken, wanneer ze afgeplukt zijn. Voor ruikers zijn ze daarom ongeschikt en wie ze bewonderen wil, zal er voor naar buiten moeten. Wat nog zoo erg niet is!

Dr. A. J. M. GARJEANNE.

WATERLELIES.

HET genot dat een waterpartij ons verschaffen kan, is velen nog onbekend en toch kan een doelmatig beplante vijver de grootste attractie zijn van den tuin. Met opzet willen wij lezeressen en lezers van „Buiten” hierop opmerkzaam maken, vooral nu de roode, rose en gele waterlelies meer in cultuur komen en de prijzen van dien aard zijn dat het aanschaffen geen beletsel meer kan zijn. Wij zouden zelfs verder willen gaan en niet alleen de waterlelies aanbevelen voor den tuin, maar ook voor serres. Tal van koude kassen staan toch des zomers leeg, of worden, jaar in jaar uit, gevuld met Coleus, Varen, Pelargoniums, enz., die ondanks het mooie van bloem of blad, toch niet van alledaagschheid zijn vrij te pleiten. Worden deze kassen ingericht met waterdichte middenkrib of zijtafel, dan kunnen hierin zeer gemakkelijk enkele tropische Nymphaea's worden gekweekt, waardoor de serre een interieur verkrijgt, zooals met andere gewassen moeilijk te bereiken is.

Een aardig voorbeeld zien wij hiervan in den Haagschen Dierentuin. Wanneer men daar een bezoek brengt aan de serre, die voor de cultuur van waterplanten is ingericht, komt men gewis onder den indruk der kleurenpracht van de tropische waternymphen, die in hun edelen bouw alles vereenigen wat een bloem geven kan aan vormenschoon, kleurenspeel en fijnen geur. Zoo vormen bijv. de hemelsblauwe petalen der Nymphaea pulcherrima met de gouden meeldraden een kleurencombinatie, die den meest verweenden criticus moet bevredigen. Wij kunnen ons de oude Egyptenaren volkomen begrijpen, die in bewondering voor de schoonheid van het plantenrijk, de Lotosbloem heilig verklaarden en haar als het kostbaarste beschouwden, wat men Godin Isis kon aanbieden.

Ook wij kennen weinig bloemen die zulk een blijvenden indruk maken als de Nymphaea's en Nelumbium's. Daarbij is den bloei voor ons nog steeds een onbegrijpelijk mysterie. Waarom toch opent de eene soort haar bloemen wanneer zij gekoesterd wordt door de warme zonnestrallen en blijft de andere daarentegen op den dag gesloten, om alleen open te gaan in het stille van den nacht? En is het niet of het gouden centrum van sommige soorten lichtgevend is, of er geheimzinnige stralen uitschieten wanneer men de bloem aandachtig beschouwt? Een gezichtsbedrog natuurlijk, doch bewijzend het tintelend leven der wonderbare bloem.

Kan ook niet iedere buitenplaats beschikken over een goed ingericht bassin onder glas, er zijn waterlelies bijna zoo mooi als de tropische, die in elken tuin uitstekend groeien, mits bij het planten voorzorgen in acht worden genomen, die het welslagen van den groei verzekeren.

In de eerste plaats dient men zich te voorzien van sterke, bloei-bare planten; exemplaren die tegen goedkope prijzen worden aangeboden, laten een à twee jaar op den bloei wachten. Bij ontvangst zet men de plant in een met klei, oude koemest en bladaarde gevulde platte mand, de wortels goed met aarde bedekt en vast aangedrukt. Over de aarde wordt een grintlaag gestrooid om het wegspoelen van den grond te voorkomen, waarna men de mand voorzichtig in den vijver laat zakken op de zonnigste plaats en niet dieper dan 60 c.M. beneden de oppervlakte van het water. Bij een hooger waterstand kunnen de zwak groeiende soorten zich niet ontwikkelen.

Als goede variëteiten voor buitenvijvers zijn aan te bevelen: Nymphaea Aurora, oranjerood, in 't verbloeien donkerrood; N. Ellisiana, helder purperrood; N. Laydeckeri purpurata, wijnrood; N. Marliacea chromatella, grootbloemig, zacht geel, verlangt een dieperen waterstand; N. Marliacea rosea, zeer mooi, zacht rose.

K. A. B.

EEN FRAAIE ORCHIDEE. (*Laelio Cattleya Digbyano-Mossiae*).

NOG steeds vervullen de Orchideeën onder de planten-verzamelaars een voornamelijk rol en oefent het woord Orchidee op de leeken een bijzonder magischen invloed uit. Bij het uitspreken er van denken zij altijd aan iets bijzonder fraai's, iets grilligs en vooral aan iets kostbaars. Menschen, die voor planten niets voelen, zullen toch niet verzuimen een Orchideeën-tentoonstelling te gaan bezichtigen en bezit iemand eens een plant, waarvan de bloem afwijkt van den gewonen vorm, duizend tegen een, dat de helft dergenen, die hij haar toont, zullen zeggen: „Dat is zeker een Orchidee, een dure plant hè?”

Het is niet tegen te spreken, dat zich onder de soorten van deze familie bijzonder fraaie bloemplanten bevinden, wat niet wegneemt, dat er ook onder andere plantenfamilie's wel soorten worden aangetroffen niet minder fraai en interessant dan die der Orchideeën. Gewoonlijk worden die door het publiek mooi gevonden, zoolang zij denken, dat het Orchideeën zijn; zoodra het echter verneemt, dat dit niet zoo is, begint de belangstelling aanmerkelijk te verflauwen. Bij het groote publiek is een Orchidee-bloem nu eenmaal de mooiste die er bestaat, daar gaat niets var af.

Dat zich onder de Orchideeën een aantal bijzonder fraaie soorten bevinden, is zeker niet tegen te spreken en dit aantal is er niet op verminderd, sinds bekwame kweekers er in geslaagd zijn door middel van kruisbevruchting een aantal hybriden te verkrijgen, die de oorspronkelijke soorten in schoonheid, vorm en kleur der bloemen maar al te dikwijls verre overtreffen. Zij hebben door oordeelkundig te werk te gaan, een aantal planten verkregen, wier bloemen zelfs de stoutste verwachtingen op dit gebied overtreffen, bloemen, die de beste kenners dezer planten met bewondering vervullen en die tevens een aansporing zijn om op den ingeslagen weg voort te gaan, ten einde nog fraaiere vormen en kleuren te verkrijgen.

Als een der beste aanwinsten van den laatsten tijd mag zeker wel de *Laelio-Cattleya Digbyano-Mossiae* beschouwd worden. Dat deze plant inderdaad iets zeer bijzonders is, blijkt wel uit het feit, dat zij op den 12 Juni j.l. gehouden bijeenkomst der Bloemen- en Planten-Commissie, ingesteld door de Nederlandsche Maatschappij voor Tuinbouw en Plantkunde, een Certificaat 1ste klasse met gelukwensch van de Commissie verkreeg. Hieruit blijkt, dat dit Committee de hoogste onderscheiding, waarover het beschikt, het Certificaat 1ste klasse, voor deze plant niet voldoende achtte. Zij is deze hooge onderscheiding dan ook in alle opzichten waard. Zelden zagen wij een Orchidee, die haar overtrof en men behoeft slechts een blik te werpen op nevensstaande afbeelding om te kunnen zien, welk een nobele bloem dit is, hoe fraai van vorm en houding. En toch geeft deze afbeelding slechts een zwak beeld van de werkelijkheid, daar de kleur er aan ontbreekt en deze haar aantrekkelijkheid in niet geringe mate verhoogt.

Het is al een hoogst ondankbaar werk de kleur van een dergelijken bloem te moeten beschrijven. Wanneer wij zeggen, dat de smallere kelkbladeren even als de zooveel bredere zijdelingsche bloembladeren zacht lila rose zijn, en dat de lip roomwit is met lila als overtogen, dan zal een goede Orchideeënkenner zich wellicht eenigszins een denkbeeld kunnen vormen hoe zij er uit ziet, een leek kan dat zeker niet. Het is hem toch onmogelijk een kleur te bedenken, die haar aan fijnheid en doorschijnendheid nabij komt, het is voor hem ondoenlijk zich een voorstelling te maken van den

zijdeachtigen glans, die over deze bloem verspreid ligt. Het een kleur, die als het ware het kenmerk der fijnere *Cattleya's* en *Laelia's* is, die in zulk een fijne nuance alleen bij deze geslachten wordt aangetroffen, juist om deze kleur zijn die bloemen zoo gezocht door de liefhebbers en worden zij zoo bewonderd door de leeken. Het is echter niet alleen de kleur, die deze bloem zoo aantrekkelijk maakt. Ook haar vorm is geheel bijzonder en deze dank zij in hoofdzaak aan de buitengewoon fraaie lip, die aan den rand gekroesd en gefranjeed is. Het is juist een dergelijke lip, die door de Orchideeën-kweekers zoo gezocht wordt, en die slechts zelden wordt aangetroffen.

Bij velen zal nu wel de vraag rijzen, hoe die mooie plant zoo'n onmogelijk langen naam komt, en daar bij het bespreken van Orchideeën in dit blad, van tijd tot tijd wel eens meer dergelijke lange namen zullen voorkomen, is het wellicht niet van onplezierig haar met enkele woorden toe te lichten. Haar eerste, de geslachtsnaam *Laelio-Cattleya*, is afkomstig van twee nauw aan elkander verwante geslachten, namelijk *Laelia* en *Cattleya*. De Orchideeën-kweekers zijn er toch in geslaagd zaden te winnen uit bloemen van het eerste geslacht bevrucht met stuifmeel uit die van het tweede. De uit deze zaden verkregen planten toonden duidelijk de kenmerken der beide geslachten, zoodat zij als het ware een nieuw vormden en daar dit een naam moest hebben, hebben men de beide geslachtsnamen bijeen gevoegd en het nieuwen naam *Laelio Cattleya* gegeven. Op de zelfde wijze zijn o.m. ontstaan het geslacht *Epi-Laelia*, door de bevruchting van een soort uit het geslacht *Laelia* met een *Epidendrum* en het geslacht *Sophro-Cattleya*, door het kruisen van een *Sophronitis* met een *Cattleya*.

De tweede, de soortsnaam, is geheel op dezelfde wijze ontstaan en wel door het te samen voegen van de beide soortsnamen, die bij het bevruchten hebben geendiend, zoodat wij den langen naam dadelijk blijkt, dat deze fraaie plant haar ontstaan te danken heeft aan een kruising van *Laelia Digbyana* met *Cattleya Mossiae*. Niet altijd echter wordt deze wijze van benamen, wat de soortsnaam aangaat, gevolgd, in de regel geeft men aan een dergelijke kruising een fantasie-naam, waarachter dan voor de kenners de na-

Foto Adr. Beer.

LAELIO CATTLEYA DIGBYANO MOSSIAE.
(Eigendom van den Heer P. W. Surtorius te Baarn).

men der beide ouders wordt gevoegd. Op de laatst gehouden Orchideeën-tentoonstelling te Haarlem heeft men onder anderen kunnen bewonderen de *Laelio-Cattleya „Impératrice de Russie”*, een prachtige bloem, waarvan ook *Laelia Digbyana* een der ouders is.

Wij hopen onze lezers niet te lang met deze kwestie te hebben verveeld, waar toch dergelijke namen tegenwoordig nogal een aangetroffen worden, hopen wij enkelen geen ondiens gedaan hebben, door eens uiteen te zetten hoe zij ontstaan.

Sommigen zijn wellicht benieuwd hoeveel nu een dergelijke plant wel waard zou zijn en op een desbetreffende vraag moeten wij het antwoord schuldig blijven, daar dit onmogelijk met zekerheid te zeggen is. Enkele dergelijke Orchideeën hebben een buitengewoon hooge waarde, somtijds vertegenwoordigt één enkele plant een aanzienlijk kapitaal. Dit is in hoofdzaak daaraan wijten, dat er in een bepaald zaaisel somtijds slechts één werkelijk superieure plant voorkomt. Wordt deze nu tentoongesteld, dan raakt haar roem verspreid en hoeveel er dan wel voor een dergelijke unicum betaald wordt, weet gewoonlijk een Engelsche lord slechts te zeggen. Zoo vinden wij o.a. vermeld, dat voor één Orchidee, de *Odontoglossum „F. R. Sander”* de kapitale som van f 18.000 werd betaald, terwijl een andere plant, de *Odontoglossum crispum „Roger Sander”* bij openbare verkoop voor 22068 Francs werd toegewezen.

Wij zijn er verre van te willen beweren, dat de hier besproken plant een dergelijke waarde vertegenwoordigt, doch noemen deze cijfers alleen om aan te toonen, hoe moeilijk haar waarde te schatten is.